

Les declaracions que acusen qui va ser set cops primer ministre d'Itàlia

Giulio Andreotti, 'il padrino'

L'home que durant més de quaranta anys s'ha mantingut en el poder italià i que ha esquivat tots els escàndols polítics i financers en què s'havia vist embolicat, és ara acusat de relacions amb la màfia.

Aquestes són les declaracions que han obligat la comissió del Senat a autoritzar el seu processament.

No fa gaires anys –en alguns llocs la pràctica encara és habitual–, quan s'acostaven les eleccions, els rectors de la majoria de pobles italians aprofitaven els sermons dominicals per advertir els feligresos, i sobretot les feligreses, que no votar la Democràcia Cristiana era motiu suficient per a anar a l'infern. Amb arguments com aquest, i en un país majoritàriament catòlic, és lògic que el partit conservador obtingués la victòria consulta rere consulta. Però l'hegemonia de la Democràcia Cristiana no s'explica només gràcies a l'abnegat suport de l'església catòlica. Els polítics democristians –i els dels partits que hi han compartit el poder: socialistes, republicans, liberals...– han estat uns mestres a l'hora de mantenir-se en el poder: “el poder desgasta... sobretot a qui no el té” (Andreotti *dixit*). Des del final de la Segona Guerra Mundial, aquests dirigents han fet de la política del favor una pràctica habitual: “*To ti dò una cosa a te, tu mi dai una cosa a me*” (“tu em dones una cosa a mi i jo te'n dono una a tu”). D'aquesta manera s'asseguraven els vots que havien de perpetuar-los en el poder, però a un preu molt elevat, ja que, en canvi, el votant havia d'obtenir alguna cosa: un permís de construcció, una plaça de funcionari... El sistema no és, en el fons, gaire diferent del que utilitza la màfia habitualment. De fet, que entre la màfia i alguns polítics –no necessàriament sicilians– hi havia més d'un punt de contacte era una cosa que tothom sospitava des de fa molts anys. Però ha calgut esperar que els jutges de Milà emprengessin la croada “mans netes”, contra la corrupció de la classe política i el finançament il·legal dels partits, perquè sortís a la llum en tota la seva magnitud.

Els qui aquests dies segueixen a la premsa els escàndols que dia rere dia destapen els jutges es deuen haver ado-

nat que *El Padrí* –sobretot la tercera part de la famosa trilogia de Francis Ford Coppola– és alguna cosa més que una pel·lícula de mafiosos.

Per alguns diaris italians, Andreotti és Belzebug, el diable en persona. De fet, si algú encarna aquesta manera de fer política, és sens dubte Giulio Andreotti. Els feligresos i les feligreses que durant anys l'han votat, comencen a pensar amb espant que, cruel paradoxa, per a evitar l'infern, s'havien venut l'ànima (o almenys el vot) al diable.

Però la culpa d'aquest estat generalitzat de corrupció no és potser només dels polítics. ¿Qui ha votat Andreotti –o tants altres– durant tots aquests anys?, es preguntava recentment Umberto Eco: “No hi havia una cúpula de corromputs que explotava el país; en un cert sentit, tothom n'obtenia alguna cosa, de la manera com anava tot plegat (...) Els italians saben a qui calia demanar un favor, quant costava, com fer retirar una multa, com trobar una feieneta no gaire cansada gràcies a una carta de recomanació... En resum, ja els anava bé d'aquesta manera, i per això votaven tapant-se el nas”.

Les declaracions que publiquem a continuació van ser fetes per Francesco Marino Mannoia i Tommaso Buscetta, mafiosos penedits, els dies 3 i 6 d'abril als Estats Units, on viuen amagats i fortament protegits des que van decidir de desemmascarar les interioritats de Cosa Nostra. Les seves declaracions, que oferim aquí resumides, són les que han permès d'aixecar la immunitat parlamentària de Giulio Andreotti.

LA DECLARACIÓ DE FRANCESCO MANNOIA

“Ara parlaré dels assassinats en els quals he participat, en la mesura que em vinguin a la memòria i sense respectar un ordre cronològic. Ja que, desgraciada-

ment, en la meua qualitat d'home d'honor que durant molt de temps ha estat inserit en l'estructura i la cultura de Cosa Nostra, he comès molts crims, i aquests crims constituïen per a mi l'expressió del meu deure normal i per tant formen part d'una activitat que aleshores jo no considerava particularment significativa o rellevant; potser en aquest moment se m'escaparà algun fet en el qual he participat. Si això succeeix, serà només per la dificultat de recordar íntegrament la meua llarga carrera criminal. Sóc conscient que a causa de tot el que diré s'intentarà de posar en dubte la validesa de les meves paraules i que correré grans riscos personals, i no solament per causa de Cosa Nostra. L'honorable Salvatore Lima [polític sicilià de la Democràcia Cristiana, assassinat per la màfia i ara acusat de ser ell mateix mafiós] era un home d'honor de l'antiga família dels Citarda. Així, doncs, gràcies a aquesta qualitat i no pas solament al seu important paper en l'àmbit de la Democràcia Cristiana palermità i nacional, mantenia estretes relacions amb els més importants exponents de Cosa Nostra. La seva qualitat d'home d'honor es va mantenir sempre d'una manera reservada, és a dir, accessible només a poquíssimes persones de l'organització. Per a comprendre millor les causes d'aquest homicidi cal saber quina era la naturalesa de les relacions entre Cosa Nostra i el món polític. En aquella època les relacions amb els homes polítics eren mantingudes sobretot per Paolino Bontate, Vincenzo Rimi i Antonino Salomone. Al principi Bontate era monàrquic, però després es va adonar de les necessitats determinades per l'evolució dels temps, és a dir de l'oportunitat d'establir uns lligams orgànics amb la Democràcia Cristiana (DC), que era aleshores el partit més important d'Itàlia i de Sicília. Aquestes relacions van ser intensificades per Stefano

EL PADRÍ IV

EL GAT INVISIBLE

Bontate [fill de Paolino], quan va passar a ocupar el lloc del seu pare. Ell, igual que Salvatore Riina i Giuseppe Calò, era un dels homes més intel·ligents de Cosa Nostra. Sabia molt bé que el poder de Cosa Nostra es veuria limitat, si almenys alguns dels exponents de l'organització no establien relacions 'd'amistat' amb els poders externs. Va ser per aquest motiu que Bontate, contra l'opinió general de Cosa Nostra, va decidir d'afiliar-se a una lògia maçònica, conscient que això li permetria de tenir relacions importants que augmentarien el seu poder i el seu prestigi personal. Va ser Bontate qui va establir relacions amb l'honorable Nicoletti i, més endavant, amb Salvatore Lima que, com ja he dit, era un home d'honor i pertanyia a la família Citarda. Riina i altres exponents de Cosa Nostra també mantenien bones relacions amb l'honorable Lima i amb Vito Ciancimino [ex-batlle de Palerm, actualment a la presó acusat de pertànyer a la màfia. En unes recents declaracions als jutges, Ciancimino ha acusat Andreotti d'estar al darrere de l'assassinat del general Dalla Chiesa, màxim dirigent de la lluita antimàfia]. No sé amb certesa si Ciancimino era un home d'honor. Però en les mans de Cosa Nostra hi havia gairebé tot l'ambient polític de Palerm“.

”Uns mesos després de l'homicidi de l'honorable Mattarella vaig anar amb Stefano Bontate i Salvatore Federico a una casa. Era una casa modesta, de petites dimensions. Dins la casa ens vam trobar amb altres exponents de Cosa Nostra. Una hora més tard va arribar un Alfa Romeo blindat de color fosc i amb els vidres també foscos. A dins hi havia els cosins Salvo [dos polítics democristians acusats també de pertànyer a la màfia] i l'honorable Giulio Andreotti. El cotxe era dels Salvo, perquè els havia vist que l'utilitzaven tant l'un com l'altre. No vaig assistir a la reunió, vaig esperar amb alguns altres al jardí. Vaig sentir clarament crics que venien de dins la casa. Quan es va acabar la trobada, Andreotti se'n va anar amb els Salvo amb el mateix cotxe; els altres es van quedar parlant dins la casa. Quan vam anar-nos-en, Bontate em va explicar que Andreotti havia vingut a demanar aclariments sobre l'homicidi de Mattarella. El Bontate li va contestar: ‘A Sicília manem nosaltres, i si no voleu esborrar completament la Democràcia Cristina, heu de fer les coses tal com nosaltres diem. Altrament us quedareu sense vots, no solament a Sicília, sinó també a Reggio Calabria i a tota la Itàlia meridional’.

Els mafiosos penedits viuen envoltats de grans mesures de seguretat per evitar les represàlies dels seus antics companys.

DOSSIER

nal. Només podreu comptar amb els vots del nord, que voten comunista'. Bontate va afegir que havia advertit Andreotti d'oblidar-se d'adoptar mesures o lleis especials, perquè altrament s'haurien produït altres fets molt greus. En aquesta reunió, també hi va participar Salvo Lima".

"Després de la mort de Bontate [assassinat per Riina en una de les periòdiques batalles internes pel poder], Riina i els seus homes cercaven la confiança d'Andreotti. He sentit que no estaven còmodes amb ell, en el sentit que Andreotti no va resultar ser tan disponible com abans. Tant és veritat que es va decidir de fer-li una demostració: es va comunicar a tots els homes d'honor que fessin votar el Partit Socialista, em refereixo a les eleccions del 1987. Vosaltres jutges m'heu preguntat per Lima i jo us he dut a una altra barricada. Les coses que us he dit, no em penedeixo pas d'haver-les dites, perquè vosaltres representeu la civilització sana. Diran que sóc foll, provaran de desmentir-me, m'humiliaran i m'avergonyiran més del que ja han fet, sobretot amb l'eliminació dels meus familiars, víctimes de les revenges transversals de Cosa Nostra. Andreotti és molt llest i astut i té amistats més enllà de l'imaginable. Ara m'aturo. No em sento amb forces per a continuar. Però observo que del 87 ençà Andreotti ja no ha afavorit ningú, i ha intentat més aviat de combatre la criminalitat. He de dir que la idea de passar els vots de la Democràcia Cristiana al Partit Socialista va ser un fracàs. De fet molts homes d'honor van dir que sí, però després van fer votar la

DC. Jo el primer. Pel que fa a Giulio Andreotti, ara recordo un quadre que li agradava molt. El tornava boig aquell quadre. Finalment Bontate i Calò van procurar-l'hi a través d'un antiquari romà".

LA DECLARACIÓ DE TOMMASO BUSCETTA

"He decidit de declarar el què ara diré,

per més que persisteixen en mi notables perplexitats sobre les conseqüències de les meves declaracions. Em refereixo no sols a eventuals conseqüències de caràcter personal (allò que diré fa que a partir d'ara hagi de témer no solament Cosa Nostra), sinó també les possibles –si no previsibles– conseqüències de caràcter general, polític i/o judicial, que el nivell tocat per les meves declaracions d'avui

Salvo Lima, mort per la màfia, és ara acusat de ser ell mateix mafios.

DOSSIER

poden causar. Avui puc precisar que el 'referent polític nacional' al qual s'adreçava Salvatore Lima per les qüestions d'interès de Cosa Nostra que necessitaven trobar solució a Roma era l'honorable Giulio Andreotti. Aquesta afirmació es basa, d'una banda, en allò que vaig sentir a la presó —entre 1972 i 1980— en boca d'homes de Cosa Nostra, i d'una altra, en el fet que m'ho havien dit explícitament els cosins Salvo“.

”Pel que fa a Lima, mai no n'he sabut directament res que tingués a veure amb la relació d'Andreotti amb Cosa Nostra. He de precisar que Lima no era l'únic pont entre els màxims exponents de

favorable. Badalamenti, Rimi i un dels cosins Salvo van anar al despatx d'Andreotti i aquest el va felicitar (a Rimi) dient-li que homes com ell 'en feien falta un a cada carrer de cada ciutat italiana'. El nivell de la relació existent entre Cosa Nostra i el món polític, també pel que fa a la persona de Giulio Andreotti, es pot entendre en el marc dels homicidis del general Dalla Chiesa i del periodista Mino Pecorelli, dels quals ja he parlat en anteriors interrogatoris. Comencem pel que jo sé de Dalla Chiesa, o sigui pel 1979. Les Brigades Roges han reaccionat de manera airada a les meves declaracions davant la

Els acudits sobre Andreotti, la política i la societat italiana

Senyor Andreotti, ¿com s'ho fa per tenir sempre la consciència neta?

—No la faig servir mai.

—¿Ho saps que el meu cosí finalment ha trobat feina: ha entrat a l'orquestra de la televisió?

—¿Ah, sí?

—¿Que s'ha fet músic?

—No, s'ha fet socialista.

—Tinc una idea: fem un govern d'honestos.

—D'acord, però, ¿i el pluralisme?

Hi ha més socialistes avui a la presó que no pas durant el feixisme.

—¿Per què els democristians no s'alliberen dels socialistes?

—Perquè tenen por de quedar-se sols amb els democristians.

—¿Escolti! ¿Parlo amb Giulio Andreotti?

—Depèn...

Amb el creixement zero el país envellix. Aviat hi haurà un jubilat a càrrec de cada parat.

Francesco Cossiga (dreta) era el cap d'estat italià quan Andreotti va cometre les presumpcions irregularitats per les quals serà ara jutjat.

VATA/DOSSIER

Cosa Nostra i Andreotti. També s'havien fet servir de pont els cosins Salvo, directament sense la intervenció de Lima. Crec que ara puc indicar amb precisió l'episodi concret que hi ha a la base d'aquesta afirmació. Un dia, al Brasil, al 1982 o 1983, en el context d'una conversa relacionada amb l'assassinat del periodista Mino Pecorelli, Gaetano Badalamenti em va explicar que ell mateix s'havia traslladat a Roma per trobar-se amb Giulio Andreotti, en relació amb les gestions que Andreotti havia fet en el procés contra Filippo Rimi, cunyat de Badalamenti. Primer Rimi havia estat condemnat a cadena perpètua, però després el tribunal de cassació li havia estat

Comissió Antimàfia del Parlament. Han cridat que mai no hi ha hagut cap acord entre ells i jo. Però em sembla que no han llegit bé les meves declaracions. Jo no vaig fer una proposició directa. Vaig encarar el tema preguntant si les Brigades Roges haurien reivindicat l'atemptat en el cas que algú hagués assassinat Dalla Chiesa... La resposta va ser no, perquè les Brigades només reivindicaven els atemptats en els quals, com a mínim, hi hagués participat un d'ells. Vaig transmetre doncs la resposta: que les Brigades no acceptaven“.

”Durant una conversa amb Bontate, el 1980 a Palerm, aquest em va dir que l'homicidi de Pecorelli havia estat 'fet'

Tal com ha dit recentment el president del govern: “Ja és hora que cadascú assumeixi les nostres responsabilitats”.

Sort que el papa ha dit que cadascú votés segons la seva consciència de catòlic... si no, hauria votat la Democràcia Cristiana.

—¿No has pensat mai a fer-te del Partit Socialista?

—No, gràcies, jo ja sóc de família rica.

Sant Josep: Un dia el nostre fill serà molt important.

Maria: ¿Per què? ¿Creus que es casarà amb la germana de Craxi?

D. T.

El descobriment de les interioritats de Cosa Nostra ha desvetllat la complicitat de gran part de la classe política i financera italiana amb l'organització i la seva responsabilitat en molts assassinats.

EFE

per Cosa Nostra, concretament per ell mateix i Badalamenti a petició dels cosins Salvo. En converses posteriors, Badalamenti em va parlar en els mateixos termes, confirmant-me la versió de Bontate. Sobre la base de la versió d'ambdós, l'homicidi del periodista Pecorelli era un delictes polític desitjat pels cosins Salvo, als quals l'havia demanat l'honorable Andreotti. Justament en el context d'aquesta conversa, Badalamenti em va parlar de la trobada que ell personalment havia mantingut amb Andreotti a Roma, amb la finalitat que s'interessés pel procés de Filippo Rimi. Segons que em va dir Badalamenti, sembla que Pecorelli anés burxant 'coses polítiques' relacionades amb al segrest d'Aldo Moro [màxim dirigent democristià segrestat i assassinat per les Brigades Roges a final dels anys setanta]. I Giulio Andreotti estava molt preocupat perquè poguessin sortir a la llum pública aquells secrets relacionats amb el segrest de Moro, secrets que el general Dalla Chiesa coneixia a la perfecció.

"Els cosins Salvo tenien amb l'honorable Andreotti una relació, en la meua opinió, més intensa fins i tot que no pas l'honorable Lima. Pel que fa a Lima, puc dir que el seu 'punt de referència a Roma' per les qüestions de Cosa Nostra era justament Giulio Andreotti. Allò que els cosins Salvo demanaven (em refereixo a l'homicidi del periodista Pecorelli) ho demanaven perquè interessava el *zio* ['oncle']. Els cosins Salvo anomenaven *zio* a Andreotti, almenys quan en parlaven davant meu. No sé si feien servir

Les declaracions de Tommaso Buscetta són de vital importància per investigar les activitats de Giulio Andreotti.

EFE

aquesta paraula per no dir sempre el seu nom o per algun altre motiu. He de dir que a Sicília l'ús de la paraula *zio* és molt habitual".

"Tornant a Badalamenti, aquest em va dir que Dalla Chiesa havia estat promogut a no sé ben be què (potser a general de brigada, però en graus, no hi entenc) 'per descarregar-lo de la figura en què s'havia convertit a Itàlia, de salvador de la pàtria, per ser promogut i descarregat'. Pel que sembla, Pecorelli i Dalla Chiesa (cada un per la seva banda) tenien coneixement dels secrets que envoltaven el segrest de Moro i que molestaven Andreotti. Això, ho repeteixo, m'ho va dir Badalamenti el 1983, comentant-

me l'homicidi de Dalla Chiesa amb aquestes paraules: 'El van enviar a Palerm per desempallegar-se'n: encara no havia fet res a Sicília que justificqués aquest gran odi contra seu'. Ara penso que consideracions anàlogues a les que faig sobre l'homicidi de Dalla Chiesa es podrien fer parlant de l'homicidi del jutge Falcone."

Si aquestes acusacions acaben essent provades, la vida política de Giulio Andreotti, aquest home que semblava tenir-ne més que els gats, s'haurà acabat i amb ell, probablement, la de tot seu partit.

Dolors Terraza